

Als strafrechtadvocaat heb ik een heel diverse cliëntenpopulatie. Al mijn cliënten zijn betrokken in een procedure waar ze niet in betrokken hadden willen zijn, maar verder is elke zaak anders. Dat maakt het werk ook interessant.

Of ik het moeilijk vind bepaald strafbaar gedrag te begrijpen? Ik snap in het merendeel van de zaken wel hoe het zover gekomen is. Dat wil niet zeggen dat ik het plegen van strafbare feiten goedkeur. Maar wel dat ik begrijp hoe een optelsom van omstandigheden tot een bepaalde uitkomst heeft geleid. Natuurlijk zijn er delicten die ik als persoon afkeur, maar ook voor die zaken geldt dat de verdachte het recht heeft als mens te worden benaderd en om – al dan niet via zijn advocaat – zijn verhaal over te brengen aan de rechter. Daarin heeft een advocaat een belangrijke taak: om dit hele verhaal te vertellen op een zitting. De ruimte hiervoor, bijvoorbeeld op een politierechterzitting waarbij per zaak maar een kwartier is ingepland, is in mijn optiek wel erg beperkt.

Resocialisatie is wat mij betreft een belangrijk strafdoel. Als maatschappij heb je er uiteindelijk het meest aan als mensen weer probleemloos kunnen deelnemen aan de samenleving. Vergelding zie ik ook als strafdoel, maar ik koppel dat aan een emotie vanuit de maatschappij – de gedachte dat je nu eenmaal niet ongestraft strafbare feiten mag plegen. Het nut van straffen zie ik meer in andere strafdoelen, zoals resocialisatie, maar ook in preventie. Door aan strafbaar gedrag een sanctie te verbinden, kun je immers voorkomen dat iemand in herhaling valt en ook dat iemand anders dat strafbare feit nog eens pleegt.

Mensen verdienen wat mij betreft altijd een tweede kans, en vaak ook nog wel een derde en een vierde. Iedereen maakt fouten. Bovendien hangt je toekomstperspectief voor een groot deel af van hoe je op de wereld bent gezet, hoe je opvoeding was en wat je verder in je leven tegenkomt. Ik heb in mijn werk gezien dat *iedereen* in het strafrecht betrokken kan raken. Ik durf dan ook zeker de stelling aan dat ieder mens een potentiële verdachte in een strafzaak is, en zelfs dat ieder mens een potentiële veroordeelde is. Slechte mensen bestaan niet. Zieke mensen wel, maar ook die hebben recht op een menselijk strafproces. Anders verliest de maatschappij zelf haar menselijke kant.

Het beeld dat de gemiddelde burger van daders heeft, komt niet overeen met de daders die ik beroepshalve ontmoet. Mijn cliënten – ook als ik me beperk tot degenen die ook daadwerkelijk daders zijn – komen uit alle lagen van de samenleving. Ze zijn verschillend in leeftijd, beroep, geslacht, etniciteit... in alles eigenlijk.

Ik merk vaak dat mensen veronderstellen dat in de maatschappij een tweedeling bestaat tussen daders en potentiële slachtoffers. Alsof iemand óf een potentiële dader, óf een potentiële slachtoffer is, en niet allebei kan zijn. Maar die tweedeling bestaat niet. Soms is wie het eerst naar de politie stapt bepalend voor de vraag wie als dader en wie als slachtoffer bestempeld wordt. Zo had ik eens een zaak van een man die na een stapavond in de vroege ochtend thuiskwam en iemand voor zijn voordeur aantrof. Die persoon wilde daar niet weggaan, ook niet na herhaaldelijke verzoeken daartoe. Vervolgens kreeg mijn cliënt een klap, en hij sloeg terug. Mijn cliënt was nogal groot en sterk en sloeg die ander daarbij in één keer een gebroken neus, waarna die andere persoon naar de politie ging. Mijn cliënt moest voorkomen voor de rechter. Die ander niet. Het beroep op noodweer werd uiteindelijk gehonoreerd, maar dit voorbeeld laat wel zien hoe makkelijk inwisselbaar de rollen van dader en slachtoffer soms zijn.

